

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра психології

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент
Мірошниченко О.М.

« ____ » _____ 2019 р.

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент
Мірошниченко О.М.

« ____ » _____ 2019 р.

СИЛАБУС

**навчального курсу «Соціальна психологія»
спеціальність 081 «Право»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри психології,
кандидат психологічних наук

Борець Ю.В. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри психології

Протокол № __ від « __ » _____ 2019 р.

Кредити та кількість
годин:

4 кредити ECTS; години: 20 лекційних, 20
семінарських, 20 практичних та 60 самостійна
робота.

Анотація курсу

В умовах суспільно політичних та економічних трансформацій в Україні першочерговим завданням є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних творчо розв'язувати складні проблеми суспільного життя. За таких умов підвищуються вимоги до психологічної підготовки спеціалістів різного профілю. Психологічна освіта є обов'язковою складовою професійного становлення сучасного фахівця. Особливо це стосується підготовки майбутніх психологів.

Для ефективного засвоєння змісту дисципліни передбачено різні форми роботи із студентами: лекції, практичні і семінарські заняття, ділові і дидактичні ігри, рольове моделювання конфліктних ситуацій, тренінги та інш. Основні завдання курсу: ознайомити з основними поняттями, принципами та положеннями соціальної психології, розкрити соціальнопсихологічні механізми, способи та засоби ефективного спілкування, показати особливості групової діяльності людей, природу масових явищ психіки тощо.

Значення курсу: протягом вивчення курсу у студентів формуються професійні уміння та навички аналізу та оцінки особливостей поведінки в системі великих та малих соціальних груп. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: основні категорії соціальної психології, історичні передумови та перспективи її розвитку, найбільш відомі теорії особистості, основні методи соціально-психологічного дослідження, засоби та способи соціальнопсихологічного впливу в процесі спілкування, особливості групової діяльності, психологічні особливості великих соціальних груп та масових явищ, особливості сучасних прикладних соціально-психологічних досліджень; вміти: налагоджувати взаємодію з різними типами особистостей, розрізняти– невербальні прояви спілкування, ефективно будувати процес комунікації, відслідковувати різні групові явища та характеристики. Робоча програма курсу містить: тематичний план дисципліни, анотації лекційних та семінарських занять, тестові завдання для заліку, критерії оцінювання, список рекомендованої літератури.

Мета курсу

Метою навчальної дисципліни: є ознайомлення з основними поняттями, принципами та положеннями соціальної психології, розкриття соціальнопсихологічних механізмів, способів та засобів ефективного спілкування, аналіз особливостей групової діяльності людей, природи масових явищ психіки тощо. Курс «Соціальна психологія» складається із двох розділів: «Теоретичні та методологічні основи соціальної психології» та «Психологія групових процесів та явищ у соціальній психології».

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Теоретичні та методологічні основи соціальної психології						
1	Місце соціальної психології в системі наукових знань	16	2	2	2	10
2	Основні напрямки формування соціально-психологічних знань	22	4	4	4	10
3	Дослідження окремих моделей соціалізації особистості	22	4	4	4	10
Розділ 2. Психологія групових процесів та явищ у соціальній психології						
4	Проблеми групи та вивчення її динаміки у соціально-психологічних дослідженнях	20	4	4	2	10
5	Лідерство як динамічний процес у малій соціальній групі	18	2	2	4	10
6	Особливості спілкування та взаємодії особистості	22	4	4	4	10
Всього годин за курсом		120	20	20	20	60

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Плани семінарських занять

Тема №1 "Місце соціальної психології в системі наукових знань. Методи дослідження у соціальній психології "

1. Соціальна психологія як явище.
2. Предмет соціальної психології як науки.
3. Методи дослідження в соціальній психології.
4. Галузі соціальної психології.

Література: основна № 1, 2, 3, 5; допоміжна № 1,2, 3, 7,8.

Тема №2."Основні напрямки формування соціально-психологічних знань"

1. Біхевіоризм.
2. Когнітивний напрямок в соціальній психології.
3. Психоаналітичний напрямок.
4. Гуманістичний напрямок в соціальній психології.
5. Соціально-екологічна теорія У. Бронфенбреннера.

Література: основна № 1, 2, 3, 5; допоміжна № 1,2,3,7,8.

Тема № 3 «Дослідження окремих моделей соціалізації особистості»

1. Основні напрямки та підходи до вивчення соціалізації.
2. Психологічні особливості політичної соціалізації особистості.
3. Психологічні особливості економічної соціалізації особистості.
4. Статеворольова соціалізація особистості.

Література: основна № 1, 2, 3, 5; допоміжна № 1,2,3,4-7.

Тема №4."Проблема групи та вивчення її динаміки в соціально-психологічних дослідженнях"

1. Проблема групи в соціально-психологічних дослідженнях
2. Психологічна характеристика великих груп
3. Соціально-психологічні дослідження динаміки малих груп

Література: основна № 1, 2, 3, 4-5; допоміжна № 1-3, 4,5..

Тема № 5. «Лідерство як динамічний процес у малій соціальній групі»

1. Теорії походження лідерства.
2. Лідерство і керівництво в малих групах.
3. Стили лідерства та керівництва.

Література: основна № 1, 2, 3,4, 5; допоміжна № 1,2,5,8.

Тема №6. "Особливості спілкування та взаємодії особистостей"

1. Загальні питання проблеми спілкування
2. Види спілкування
3. Перешкоди у спілкуванні
4. Невербальна комунікація та її особливості

Література: основна № 1, 2, 3, 5; допоміжна № 2,4,7,8.

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема № 1 «Місце соціальної психології в системі наукових знань»

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття:

Під час підготовки до практичного заняття з метою поглибленого вивчення теоретичного матеріалу рекомендується:

Питання для обговорення

1. Що вивчає соціальна психологія?
2. У чому сенс історичної дискусії з приводу предмета соціальної психології?
3. Назвіть основні напрямки соціальної психології.

4. Назвіть етапи становлення соціальної психології. Проаналізуйте основні відмінності кожного з етапів.
5. Означте предмет, об'єкт та завдання соціальної психології.
6. Яке місце займає соціальна психологія у системі наук?
7. Назвіть передумови виникнення соціальної психології.
8. Назвіть перші соціально-психологічні теорії.
9. Чим відрізнялась філософія «романтизму» та «реалізму» у розумінні причин поведінки людини.

На занятті відбувається обговорення питань у відповідності до плану, при цьому заслуховуються результати виконаної самостійної роботи. Значна увага приділяється питанням, які викликали складність при підготовці та ускладненні при розумінні.

Наприкінці заняття студенти узагальнюють набуті знання через написання індивідуальних сінквейнів.

Тема №2 «Основні напрямки формування соціально-психологічних знань» (групова дискусія)

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття:

Під час підготовки до практичного заняття з метою поглибленого вивчення теоретичного матеріалу рекомендується:

Студенти вдома самостійно опрацьовують роботи стародавніх та вітчизняних вчених в галузі соціальної психології.

На занятті студенти об'єднуються у кілька груп, кожна з яких представляє погляди науковців у контексті одного з напрямків. У ході дискусії варто дати відповіді на такі питання:

- які переваги та недоліки певного напрямку?
- чим один напрямок в психології доповнює інший?
- який з напрямків в психології є найбільш ефективним в розвитку соціальної психології як науки?

Заключний етап передбачає формулювання висновків, обговорення питання щодо можливостей застосування отриманих знань.

Тема №3 «Дослідження окремих моделей соціалізації особистості»

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття:

Під час підготовки до практичного заняття з метою поглибленого вивчення теоретичного матеріалу рекомендується:

Питання для обговорення

1. Специфіка аналізу проблем соціалізації особистості в царині різних соціогуманітарних наук.
2. Повсякденне та наукове уявлення про особистість.
3. Які аспекти соціалізації вивчаються у першу чергу соціологами, а які — соціальними психологами? Що дає аналіз соціалізації для представників обох наук?
4. Кризи та агенти соціалізації.

Завдання 1. Поясніть поняття "соціалізація" через поняття "адаптація" та "навчення". (За допомогою можна звернутися до книги *Т. Шибутані "Соціальна психологія" / Пер. с англ. В.Б. Ольшанского. — Ростов н/Д.: Феникс, 1998 — Ч. 4: Социализация. — С. 396—508).*

Завдання 2. Пригадайте основні положення теорії Е. Еріксона та дайте відповіді на такі питання.

1. Чи вважаєте Ви, що культура не може забезпечити адекватну підтримку на кожній окремій стадії соціалізації?
2. Чи доводилося Вам спостерігати які-небудь забобони, що укладаються в концепцію Е. Еріксона щодо псевдоспецифікації?
3. Чи вважаєте Ви, що теорія Е. Еріксона враховує специфіку соціалізації представників різної статі? Які, на Ваш погляд, є розбіжності у шляхах розвитку статевої ідентичності в межах сучасної української культури?
4. Чи вважаєте Ви, що ранній вибір кар'єри і технічних дисциплін перешкоджає досягненню ідентичності, а відстрочений вибір дисциплін і гуманітарні науки фасилітують цей процес (як вважають Еріксон, Коту та К. Левін)?
5. Якщо Вам доводилося жити в іншій країні, порівняйте її культуру із сучасною українською культурою. Чи існують, на Вашу думку, відмінності у проведенні дозвілля на будь-якій із восьми психосоціальних стадій соціалізації особистості? Які саме?

Тема №4 «Проблеми групи та вивчення її динаміки у соціально-психологічних дослідженнях»

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття:

Під час підготовки до практичного заняття з метою поглибленого вивчення теоретичного матеріалу рекомендується:

Питання для обговорення:

1. Особливості керівництва і лідерства у соціальних групах.
2. Групова динаміка.

Завдання 1. Вправа на взаємодію у групі.

Викладач розбиває студентів на пари і роздає їм чисті аркуші формату А 4 і дає команду покласти ручку на аркуш. Далі пропонує студентам намалювати, взявши одночасно вдвох за цю ручку, протягом 15-20 секунд, яку-небудь тварину.

Після цього, викладач демонструє малюнки і ставить студентам запитання:

1. Чи подобається малюнок?
2. Що необхідно для того, щоб він був кращим?
3. Хто першим взявся за ручку щоб малювати, а хто другим?
4. Хто серед тих, хто перший взяв за ручку знав, що він може малювати цю тварину?
5. Хто серед тих, хто другим взяв ручку, знав, що його товариш вмів малювати цю тварину?
6. Хто лише тримався за ручку, коли інший малював?

Далі викладач зосереджує увагу студентів на таких моментах:

- не можна за все хапатися самому, треба навчитися довіряти іншим людям;

- якщо людина робить свій вибір, то не треба їй заважати, а навпаки – треба підтримувати, зважувати на строки виконання роботи, заохочувати її шляхом схвалення та створення необхідних умов;
- після виконання роботи - треба вносити корективи, підправляти роботу, виробляти досяжні плани на майбутнє тощо.

Завдання 2. Викладач ознайомлює студентів з методикою, що призначена для вивчення особливостей міжособистісних відносин, які утворюють соціально-психологічну структуру групи. Роздає студентам методичку та проводить інструктаж стосовно її використання.

Завдання 3. Студенти узагальнюють набуті знання через написання індивідуальних сінквейнів.

Тема №5 «Лідерство як динамічний процес у малій соціальній групі»

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття:

Під час підготовки до практичного заняття з метою поглибленого вивчення теоретичного матеріалу рекомендується:

Питання для обговорення

1. Перерахуйте позитивні стилі лідерства.
2. Дайте характеристику диктаторському стилю лідерства.
3. Назвіть позитивні аспекти застосування диктаторського стилю лідерства?
4. Назвіть негативні аспекти застосування диктаторського стилю лідерства
5. Дайте характеристику бюрократичному стилю лідерства.
6. Назвіть позитивні аспекти застосування бюрократичного стилю лідерства?
7. Назвіть негативні аспекти застосування бюрократичного стилю лідерства
8. Дайте характеристику демократичному стилю лідерства.
9. Назвіть позитивні аспекти застосування демократичного стилю лідерства?
10. Назвіть негативні аспекти застосування демократичного стилю лідерства
11. Дайте характеристику ліберальному стилю лідерства.
12. Назвіть позитивні аспекти застосування ліберального стилю лідерства?
13. Назвіть негативні аспекти застосування ліберального стилю лідерства
14. Охарактеризуйте негативні стилі лідерства
  - Мікроменеджмент
  - «Чайковий» менеджмент
  - «Грибний» менеджмент
  - «Риб'ячий» менеджмент
  - Апостеріорний менеджмент

Тема №6 "Особливості спілкування та взаємодії особистостей"

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття:

Під час підготовки до практичного заняття з метою поглибленого вивчення теоретичного матеріалу рекомендується:

Питання для обговорення

1. Основні структурні компоненти спілкування.
2. Помилки першого сприйняття та шляхи їх подолання.
3. Соціально-психологічні механізми та ефекти спілкування.
4. Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування
5. Історія виникнення та основні види соціально-психологічного впливу.

Завдання 2. Згадайте історію життя та злочинів героя роману Патріка Зюскінда "Парфумер" та спробуйте відповісти на такі питання, аргументуючи свої відповіді:

1. Що, на Вашу думку, в цій історії є художньою вигадкою письменника, а що може бути пояснене з погляд; сучасної науки, в тому числі — психологією?
2. Дія якого з ефектів міжособистісного сприйняття описана в романі?
3. Які події з життя героя, на Вашу думку, визначили специфічні риси його особистості та поведінки?
4. За яких характеристик макро- та мікросередовища; соціалізації Жана-Батиста Гренуя риси його особистост могли б бути принципово іншими?

Завдання 3. Проаналізуйте будь-який загальновідомий телевізійний рекламний ролик з погляду використання в ньому методів соціально-психологічного впливу:

1. Чи поєднуються в ньому різні методи? Які саме?
2. Який вплив, на Вашу думку, має на телеглядачів особистість героя (героїв) цього рекламного продукту?
3. Чи можна назвати, на Вашу думку, цю рекламну продукцію вдалою (такою, що буде впливати на поведінку споживачів, визначати їхній вибір тощо)?

Завдання 4. Ваша мета — аналіз інформації про те, як, звертаючись до людей, можна впливати на їхні переконання, зокрема за допомогою телевізійної реклами

Для цього Вам необхідно буде переглянути протягом, наприклад, кількох годин певну кількість рекламних роликів, фіксуючи результати свого спостереження в таблиці, зразок якої наведено нижче.

Таблиця 1. Зразок таблиці для спостереження

Рекламний ролик	Товар (послуга), що рекламується	Основні дійові особи, які рекламують товар (послугу)	Типи звернень, що спрямовані на переконання глядача
1			
2			
3			
4			
5			
...			
15			

Рекомендації:

По-перше, запишіть, що саме пропонується в рекламі.

По-друге, охарактеризуйте дійову особу, яка пропонує товар (послугу), для чого вкажіть, зокрема, її стать, вік, соціальний статус тощо.

По-третє, спробуйте визначити, до якого типу належать звернення, спрямовані на переконання глядача. Наприклад, рекламні ролики можуть експлуатувати бажання людини бути популярною та багатою, мати привабливу зовнішність і подібатися іншим, легко спілкуватися, мати багато друзів і міцне здоров'я тощо. Треба пам'ятати, що реклама переконує не лише за допомогою слів, якими супроводжується реклама (вербальний вплив), а й шляхом візуального пред'явлення товару.

Коли всі студенти виконають індивідуальні завдання, починайте порівняльний аналіз результатів, отриманих у Вашій групі в цілому. Спробуйте відповісти, наприклад, на такі питання:

1. Чи можна стверджувати, що певний тип звернень переважав над іншими? Якщо так, то яку конкретну назву можна йому дати?
2. Чи враховувались у зверненнях цього типу особливості потенційної аудиторії, наприклад, її гендерні, вікові або освітні характеристики?
3. Які методи соціально-психологічного впливу використовувались у проаналізованих Вами рекламних роликах?
4. Які з виділених Вами типів рекламних звернень, на Ваш погляд, є найбільш ефективними з погляду впливу *не* аудиторію? За рахунок чого?

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Охарактеризуйте метод спостереження, обґрунтуйте його значення для досліджень соціально-психологічних явищ.
2. Що таке контент-аналіз? В яких галузях соціальної психології цей метод має перевагу над іншими?
3. Дайте характеристику концепції А. Маслоу.
4. Які рівні соціального середовища виділено У. Бронфенбреннером в його моделі "людина - суспільство"?
5. З чого складається макросистема і як вона впливає на особистість?
6. Стадії економічної соціалізації.
7. Що таке «кишенькові гроші».
8. Які поради дають психологи батькам з приводу кишенькових грошей дітям?
9. Визначте головні підходи до вивчення малих соціальних груп у соціальній психології.
10. Розкрийте сутність конформізму. Покажіть відмінності цього феномену від інших соціально-психологічних впливів на особистість інших людей.

11. Законспекуйте визначення наступних понять: соціальні лінощі, соціальна фасилітація та соціальна компенсація.
12. Що таке групо мислення? Розкрийте цей феномен і покажіть його небезпечність.
13. Визначте симптоми групо мислення, які було відкрито І. Джанісом. Розкрийте їх зміст.
14. В чому полягає суть феномену групової поляризації? Види поляризації в повсякденному житті. Вплив поляризації на розвиток суспільства.
15. Поняття афіліація. Значення цього явища для людини.
16. Визначення поняття міжособистісне спілкування. Поняття інформаційний простір.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-9; допоміжна № 2-4, 7, 10.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем.

До теми №1:

1. Розвиток соціальної психології як самостійної науки.
2. Напрямки розвитку соціальної психології.

До теми №2:

3. Біхевіористська модель поведінки людини.
4. Основні напрямки в когнітивній соціальній психології.

До теми №3:

5. Основні методологічні та теоретичні підходи до аналізу процесу політичної соціалізації та їх характеристика.
6. Сім'я, як основний агент політичної соціалізації особистості на всіх вікових етапах життєдіяльності. Форми політичної соціалізації особистості.

До теми № 5

7. Лідерство та феномен групомислення за І. Джанінсом.
8. Сутність феномену групової поляризації та його вплив на розвиток суспільства.

До теми №6:

9. Основні принципи теорії спілкування Б.Ф. Ломова. Поняття "діяльність" і "спілкування".
10. Значення рольового спілкування та поняття "сукупний суб'єкт" для аналізу спілкування в соціальній психології.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ,	Практичні Заняття (опрацювання

				доповнення)	матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Теоретичні та методологічні основи соціальної психології					
1	Місце соціальної психології в системі наукових знань	7	1	4	2
2	Основні напрямки формування соціально-психологічних знань	13	1	8 (2 занятті)	4 (2 занятті)
3	Дослідження окремих моделей соціалізації особистості	13	1	8 (2 занятті)	4 (2 занятті)
Розділ 2. Психологія групових процесів та явищ у соціальній психології					
4	Проблеми групи та вивчення її динаміки у соціально-психологічних дослідженнях	11	1	8 (2 занятті)	2
5	Лідерство як динамічний процес у малій соціальній групі	9	1	4	4 (2 занятті)
6	Особливості спілкування та взаємодії особистості	13	1	8 (2 занятті)	4 (2 занятті)
Разом		66	6	40	20
Виконання завдань для самостійної роботи (індивідуальні завдання)		5			
Залік		40			
Всього		100 балів			

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожен тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 6 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;

- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще один бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловите власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 4 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 2 бали за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнитись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0,25 бала за одне повністю висвітлене в конспекті питання з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 4 балів.

Кожен студент має до кінця листопада місяця написати та надати викладачеві одну опрацьовану тему індивідуальних завдань обрану із запропонованого переліку. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 5 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 0,5 бала; 2) відповідність змісту темі – 0,5 бала; 3) структурна логічність – 0,5 бала; 4) аргументованість висновків – 0,5 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 0,5 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На заліку викладач задає вам 4 питання з

переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 10 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів і більше то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Предмет та завдання соціальної психології як науки.
2. Сутність психологічного напрямку в соціології і його значення для формування соціальної психології.
3. Види соціально-психологічних експериментів.
4. Сутність методу соціометричних вимірювань. В яких напрямках сучасних наукових досліджень він застосовується?
5. Що таке метод наукового дослідження? Які методи дослідження існують в соціальній психології?
6. Назвіть основні методи емпіричного дослідження. Якому з них Ви віддаєте перевагу?
7. Охарактеризуйте метод спостереження, обґрунтуйте його значення для досліджень соціально-психологічних явищ.
8. Що таке контент-аналіз? В яких галузях соціальної психології цей метод має перевагу над іншими?
9. Охарактеризуйте біхевіористичний напрямок в соціальній психології.
10. В чому полягає сутність концепції Скіннера?
11. Охарактеризуйте когнітивний напрямок в соціальній психології.
12. Яке практичне застосування мають соціальні когнітивні теорії в системі освіти?
13. Охарактеризуйте психоаналітичний напрямок в соціальній психології.
14. Дайте характеристику теорії психосексуального розвитку З. Фрейда.
15. Охарактеризуйте гуманістичний напрямок в соціальній психології.
16. Розкрийте зміст соціально-психологічної теорії Шутца.

17. Опишіть природу і функції "ід", "его" і "суперего" - трьох основних особистісних структур. Яким чином взаємодія між цими структурами створює внутрішній конфлікт у людини?
18. Поясніть сутність ієрархії потреб за Маслоу.
19. Дайте визначення поняттю "соціально-історичний тип особистості".
20. Поняття "політична соціалізація".
21. Основні напрямки дослідження політичної соціалізації у зарубіжній соціальній психології.
22. Поняття економічна соціалізація.
23. Основні агенти економічної соціалізації. Роль сім'ї.
24. Вплив грошей на психіку людини.
25. "Розведіть" поняття "біологічна стать", "психологічна стать", "гендер".
26. Зміст поняття "гендерна культура суспільства". Назвіть основні складові елементи гендерної культури. Який елемент в цій структурі є системоформуючим?
27. Наведіть визначення поняття "спілкування". В чому спільність та різниця понять "спілкування" і "комунікація".
28. Характеристика міжособистісного спілкування.
29. Основні особливості міжособистісної комунікації.
30. Бар'єри міжособистісної комунікації. Причини їх виникнення.
31. Співвідношення понять "інтеракція", "взаємодія", "соціальна взаємодія", "дія", "діяльність", "активність", "комунікація".
32. Стадії розвитку конфлікту. Розкрийте їх зміст.
33. Механізм соціальної взаємодії. Покажіть в ньому значення потреби і мотивації індивіда.
34. Дайте визначення поняттю "соціальна перцепція". Розкрийте його зміст, покажіть багатофункціональність цього процесу.
35. Що таке візуальна психодіагностика? Покажіть її практичне значення. Техніки візуальної психодіагностики.
36. Що таке "стереотип очікування"? Покажіть позитивні і негативні його сторони в ситуації психологічного процесу.
37. Чим відрізняються соціальні групи від несоціальних груп? Що є основною характеристикою соціальних груп?
38. Поняття "соціальна група".
39. Зміст поняття "групові процеси"?
40. Як пов'язані групові норми і групові санкції? Розкрийте зміст взаємозалежності цих феноменів.
41. Визначення поняття "соціальна роль". Як соціальна роль пов'язана з виконанням функцій людиною?
42. Співвіднесіть поняття "соціальна група" і "мала група".
43. Кількісна характеристика малої групи. Визначте їх нижню та верхню межі.
44. Яке значення в життєдіяльності людини мають неформальні групи? Дайте визначення поняттю "неформальна група".
45. Визначте головні підходи до вивчення малих соціальних груп у соціальній психології.

46. Розкрийте сутність конформізму. Покажіть відмінності цього феномену від інших соціально-психологічних впливів на особистість інших людей.
47. Розкрийте основні теорії виникнення та сутності лідерства.
48. Сутність феномену групової поляризації. Поляризація в повсякденному житті. Який вплив здійснює поляризація на розвиток суспільства?

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Волянська О. В. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 256 с.
2. Немов Р.С. Психологія: учебн. для студентов высш. пед. учебн. заведений: В 3 кн.. Кн 2. Психологія образования. 2-е изд. М.: ВЛАДОС. 1995. 496 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е Соціальна психологія: навч. Посібник. К.: Академвидав. 2003. 688 с.
4. Основи психології : підручник / за ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. К.: Либідь. 1996. 623 с.
5. Психологія особистості : Словник-довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. К.: Рута. 2001. 320 с.

Додаткова

1. Аронсон З. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. СПб. : Еврознак. 2002. 560 с.
2. Зимбардо Ф. Социальное влияние. СПб.: Питер. 2000. 448 с.
3. Корнев М. Н. Соціальна психологія: підручник. К.: Либідь. 1995. 304 с.
4. Кричевский Р.Л. Социальная психология малой группы: учебное пособие для вузов. М.: Аспект-Пресс. 2009. 318 с.
5. Лабунская В. А. Психология затрудненного общения. М.: Академия. 2001. 286с.
6. Майерс Д. Социальная психология: пер с англ. СПб.: Питер 1996. 682 с.

7. Психологія особистості: Словник-довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. К.: Рута. 2001. 320 с.
8. Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. Юридична деонтологія. Підручник / Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. Харків: ПП ПрессКом, 2006. 256с.